

tere z doma nobeden ni znal, zato je bila res tako neokusna, da sem se jez preselil k drugi mizi, k staremu prijatelju. Pozneje so se zbrali pevci, ki so popevali slovenske in nemške; imajo namreč društvo, ki goji petje ne gledé na jezik, kar bi jaz tudi Ljubljanskim „filharmonikarjem“ priporočal. (Dal. prih.)

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor Goriški.

Odprl se je 12. septembra po navadi s peto mašo. — V 1. (začetni) seji ni bilo drugzega, nego to, da je glavar zbor ogovoril, pa prav tužno z ozirom na vojsko in druge reve in težave. V poznejem govoru je v spodobnem nekrologu opisoval javno življenje in delovanje umrlega bar. Hekt. Ritterja. Potem je sprejel obljubo njegovega brata Vilhelma, ki ga je kupčijska zbornica v zbor poslala. — Tisti dan popoldne so se (v 2. seji) izvolili 3 odseki: finančni, peticijski in pravni ali postavodajni. — V 3. seji 18. t. m. so nekateri poslanci podali načrt postave zastran vpeljave davka od zapuščin za deželni penzijski zalog. Poslanec Gasser je nasvetoval odbitek nekih stroškov za najdenice za dobo po 1. jul. 1868. — Dovolé se podporni zneski za ceste, za pogorelce etc., podelé se enokratni štipendiji nekaterim dijakom vseučiliščnikom. Odboru za razstavo sadja in cvetlic leta 1879. v Gorici je odločenih 250 gold. — V 4. seji so interpelirali poslanci Povše in tovariši zastran prestrogega eksekucijskega iztirjanja davkov po novi postavi. Marsikaj brezpotrebne debate je bilo o razpravljanji postave zastran varstva divjačine, ki se je z nebistvenimi popravami odobrila po načrtu postavodajnega odseka. Veči del reči, ki so bile na dnevnem redu, moral se je odložiti za drugi dan. Kakor v 3., tako se je potrdilo tudi v tej seji nekaj računov in preračunov. — V 5. seji (v saboto zvečer) je šlo med drugim za neke popravke v tisti šolski postavi, ki uravnjuje razvrstitev in plače učiteljev ljudskih šol, katere postave ni hotela vlada lani predložiti cesarju v potrditev. Plače so 400, 500, 600 gl. Poslanec Kovačič je interpeliral zastran ceste po Sočki dolini. — Točka „kmetijska šola“ je izročena posebnemu odseku, v katerem imajo Slovenci večino. — Dokaj (slovenske) debate je bilo zastran pridružbe občine Ločeniške k okrajni sodnji (pretura urbana) Goriški (zdaj spada Ločenik pod Karmin); dr. Tonkli je govoril proti, poslanec Winkler za združbo. Obveljala je združba po nasvetu deželnega odbora. — Dolgo se je govorilo na slovenski strani tudi zastran tistih 6000 gold., ki jih je deželni odbor spomladi t. l. posodil laškim občinam — poškodovanim po toči. Deželni odbor (poročevalec Deperis) je zdaj nasvetoval, da naj se omenjenim občinam dolg odpusti. Stavila sta popravne nasvete poslanca Faganel in Povše; za odborov predlog pa je govoril Winkler. Vsi slovenski poslanci so govorili po slovenski in zato je imel glavar mnogo predstavljati. — Slednjič so se odobrili spet nekateri računi in preudarki.

Deželni zbor Tržaški.

Deželni odbor je zboru v obravnavo izročil važni predlog, po katerem naj tudi v Trstu, kakor na Kranjskem, na gornjem Avstrijskem itd. se odpravi najdenišnica (Findelhaus), ki je na veliko škodo deželnim zakladom, pa tudi javni nravi (moral).

Deželni zbor Kranjski.

V 3. seji dne 20. t. m. se po prebranem zapisniku 2. seje, v kateri so narodni poslanci zbornico zapustili, oglasi dr. Bleiweis tako-le: V zapisniku ravnokar prebranem pogrešam jaz in pogrešajo moji družniki nekaj, kar nam je eminentne važnosti. Gosp. Dežman je v zadnji seji rekel: „Man pflegt im Lande das Renegatenthum zu nennen, wenn man für die Verfassung, für die Staatsinteressen einsteht und wenn man jenen wüsten, fantastischen, panslavistischen Schwärmereien kein Gehör schenkt.“ S temi besedami je poslanec Dežman dolžil našo deželo in naš slovenski narod, katerega zastopamo, da zoper državne interese in za panslavizem dela! — Naš narod je ponosen na to, da je bil doslej vedno zvest presv. cesarju in Habsburški državi. Še do danes so resnične besede pesnika, ki je leta 1844. prihod cesarja Ferdinanda v Ljubljano pozdravljal z zagotovitvijo: „Hrast se omaja in hrib — zvestoba Slovenca ne gane“. Zato nas je to po vse krivično dolženje britko razžalilo in zato smo od Vas, gosp. predsednik, zahtevali, da „k redu“ pokličete govornika. Gosp. dr. Vošnjak a ste malo prej, ko je le neko splošno frazo izrekel, s klicem „k redu“ posvarili, čeravno tega ni nikdo zahteval, gosp. Dežmana pa ne, ko smo vendar to odločno terjali. — To nas je primoralo, zbornico zapustiti. Nadejali smo se, da ste to pozneje storili, al v zapisniku ni duha ne sluha o tem. Mi smo svoji časti in časti naroda dolžni tirjati zadostila o napadih gosp. Dežmana, ki nas je tako rekoč dolžil veleizdajstva, zato zahtevamo vnovič, gosp. deželni glavar, da g. Dežmana posvarite s klicem „k redu“.

Deželni glavar se ustavlja temu upravičenemu zahtevanju in trdi, da po njegovih mislih Dežman ni razžalilno govoril, ter dostavlja, da zmirom nepristransko predseduje.

Dr. Bleiweis odgovarja, da deželni glavar Dežmanove besede vse drugače tolmači nego jih mi tolmačimo in jih vessevnetolmačil bode. Po takem konstatiramo narodni poslanci, da v tej zbornici narodni zastopniki nimamo niti prava niti varstva nasproti napadom protivne stranke.

Poslanec Dežman se potem izgovarja, da ni mislil narodno stranko žaliti.

Dr. Zarnik podira opravičevanje Dežmana, češ, da je narodna stranka sovražna državi, da goji panslavistične fantasmagorije itd. Panslavizem je dvojen: političen in literaren. Za unem ne težil noben Slovenec, za literarni panslavizem pa bomo mi Slovenci vedno vneti, in bil je za njega vnet tudi gosp. Dežman, in še le, ko je Tirolsko starost 40 let dosegel, postal je nasprotnega mnjenja, in zato je gosp. dr. Vošnjak popolnem prav imel, če ga je imenoval v zadnji seji s tistim imenom, kar je res (renegat).

Za dr. Zarnikom oglasi se še dr. Vošnjak in predlaga, ako deželni glavar noče Dežmana klicati „k redu“, naj zbornica glasuje o tem.

Vendar deželni glavar tudi temu noče ustreči, ter predloga Vošnjakovega noče dati na glasovanje.

Tak je bil te druge parlamentarne borbe konec. *)

Potem se mnogo prošinj in predlog izroči dotičnim odsekom. Potrdila se je tudi volitev poslanca Kočevskega mesta g. Ledenika.

Nepravilnosti volitve v trgovsko zbornico razjasnuje dr. Zarnik v dolgem, celo uro trajajočem go-

*) Kakor smo že v zadnjem listu rekli, prinesemo od besede do besede ob svojem času vse govore narodnih poslancev o razpravi volitev. Vred.

voru. Te razprave udeležili so se tudi dr. Bleiweis, ki je na kratko razložil, kako sta okrajni glavar Derbitsch in pa župan Schrey ongavila z dvema ženskama na Trati, da bi dva nepostavna glasova pridobila zbornici kupčijski; c. kr. deželni predsednik je opravičeval izid volitev; poročevalcu Dežmanu, — se ve da — pa so bile prav vse volitve v trgovsko zbornico čisto postavno dovršene. Konečno zborova večina potrdi izvolitev poslancev kupčijske zbornice.

O predlogi gledé volitve deželnih poslancev iz velikega posestva je grof Barbo temeljito dokazal, da sta vitez Vesteneck in baron Taufferer zoper jasno postavno volila dvakrat, prvi pot v kmetijskih občinah, drugi pot v veleposestvu. Tudi poslanec Klun naglašal je nepostavnost takega ravnanja sklicaje se na jasno določbo volitvenika deželnega. Se ve, da je zborova večina potrdila izvolitev velikih posestnikov.

V poverilni odsek za pretresovanje onih 3 volitev, ki niso še potrjene, so bili izvoljeni: Detela, vitez Gariboldi, pl. Langer, Ledenik, Pakiž, dr. Poklukar in dr. pl. Schrey; — v občinski odsek pa: dr. Deu, Hočevvar, Kobler, Lavrenčič, Pfeifer, grof Thurn in vitez Vesteneck.

Potem se je potrdila prodaja mestne, nekdanje „Novakove“ hiše, — uradnemu služabniku Andr. Zupinu se je plača odločila na 350 gld. za leto, prošnja Slivniške občine za preuredbo sklada gledé ceste iz Grosupljega do Cobelsperga pa izročila deželnemu odboru v rešitev.

Konečno deželni glavar nenadoma dá še besedo Hočevvarju. Hočevvar počasno in slabo ter bledega obraza ne govori, ampak bere nekoliko vrstic, s katerimi hoče odbijati svoje kupovanje glasov, česar ga je v zadnji seji dolžil posl. Navratil. Ko pa hoče Navratil na to odgovoriti, mu deželni glavar najprej osorno preseka besedo. Še le ko Navratil odločno zahteva besedo, ravno tako, kakor jo je Hočevvar dobil, je iznova povdaril, da pri svojih besedah ostane, ter lahko dokaže, da so se glasovi kupovali. V dokaz temu javno prebere po c. kr. notarji poverjeno sledečo izjavo: „Jaz podpisani, polnoletni Janez Črnugelj iz Metlike hiš. št. 123 potrjujem, da je Jožef Lampe, c. k. uradnik okrajne sodnije v Metliki, pred in med volitvijo poslanca za deželni zbor Kranjski dne 10. julija 1877. v Novem mestu za Martina Hočevvarja v Krškem agitiral, od volilcev glasove kupoval in tudi meni za eno izkaznico 40 gold. (štirideset goldinarjev) a. v. v gotovem dal in odštel. Metlika dne 11. julija leta 1877“. (Sledijo podpisi.) Konečno pristavi Navratil, da je sicer resnično, da je Hočevvar poslal tudinekaj denarja požarni straži, a to zgodilo se je po volitvi. — Morebiti je imelo to darilo veljati za premijo Hočevvarju prijaznih glasov. O Martin, Martin! v kako zadrego spravljate Dežmana in njegove „ustavoverne“ tovariše!

Kratkočasen pogovor o Bosni

med Slovencem, nemčurjem in magjaronom.

Slov. narodnjak: Ste li že čuli, da v Sarajevu izhaja časnik v hrvatskem jeziku z imenom: „Bosansko-hercegovačke novine?“

Nemčur: O verfluchte! barúm nit tajč? Müssen doch wir Deutsche Kultur nach Osten tragen?

Magjaron: Du tolkete Schwob! weissst nit, dass Bosna ist Ungarland!

Naši dopisi.

Iz Celovca 22. sept. — Volilni oklic Koroške liberalne stranke v časniku „Bl. für die Alp. Oest.“ in pa vaš Ljubljanski poslanec Dežman sta si prav kakor jajce jajcu podobna. V onem oklicu se med drugim bere to-le v nemškem jeziku: „Na Koroškem so od nekdanj katoliki in protestanje, Nemci in Slovenci mirno in složno živeli.... Volilni oklic konservativcev pa seje strup sovraštva med nje... Ti Rimljaši, ti hujskarji in njihovi vedni in nevedni privrženci, ti so, zoper katere se mi (liberalci) bojujemo. Mi hočemo mir in se jim bomo zmiraj in povsod zoperstavljali!“ — Domoljubni naš gosp. Andrej Einspieler z odkritim vezirom in krepko besedo odgovarja v „Kärnt. Volksst.“ od konca do kraja lažnjivemu oklicu liberalcev, ki sumičijo pošteni naš narod slovenski tako, kakor ga je unidan sumičil poslanec Dežman v deželnem zboru Kranjskem, in stavi med drugim to le vprašanje: „kdo hujska in kalí mir: ali tisti, ki tirja pravice, ki narodu gredó po državnih temeljnih postavah, ali pa tisti, ki mu jih odbija? — ali tisti, ki tudi za narod slovenski hočejo zastopnike imeti v deželnem in državnem zboru, ali pa tisti, ki so na vse kriplje delali na to, da Slovenci na Koroškem ne enega narodnega poslanca nimajo v zboru? Kakor s pravicami za narodni jezik slovenski, tako gre tudi z vero; hujskajo li Slovenci zoper vero protestantov ali liberalci zoper vero katoliško? Ali ne obstaja ves in celi sedanji liberalizem le o tem, da kričijo liberalci: nobene vere ni treba, „konfessionslosigkeit“ je naša parola! Veliko strpí človek, al vsega ne; tudi potrpežljivost ima svoje meje! — S temi besedami končava pogumni branitelj pravic slovenskega naroda, prof. Einspieler, svojo objavo. In res! Sami boste krivi, vi liberalci, če prenapenjate strune mednarodnega mirnega življenja tako, da počijo.

V Gorici 22. sept. — Ni drugače, ko da primem spet za pero. — Da imamo deželni zbor, „Novice“ že vedó. Tako živo ni v našem zboru, kakor pri Vas, ne; pa vendar nekateri naši poslanci več govoré, kakor bi človek mislil. Vname se včasih debata, kjer ne bi je pričakovali. Zanimiva prikazen pri nas — s kakoršno se ne more ponašati vsak zbor — je ta, da, kakor narodni poslanci pri vas v Ljubljani, tako tudi naši slovenski gospodje na desnici slovenski govoré, da-si vedó, da jih na uni strani en sam gospod — če se ne motim — razume. In prav tako. Kako se tedaj obravnava vrši? To je ravno, kar sem hotel povedati. Da bi slovenski govornik samega sebe prestavljal in tolmačil, ne gre; ta težavni posel opravlja dež. glavar, vitez dr. Pajer; in sicer tako natančno in gladko vse prestavlja, da se mu mora vsakdo čuditi. Čudno je pa tudi to, da si vse tako dobro zapomni, da-si malo kedaj kaj zapiše. Precej dolgočasen je ta način obravnavanja res, ali drugače ne gre. — Pregled dosedanjih razprav zborovih glej na drugem mestu; tu naj samo opomnim, da nobeden naših italijanskih listov jih ne prinaša. — Vendima je letos po naših krajih povsod pičila, v nekaterih je celó nič ni. Plohe in viharji te dni niso bili grozdju na korist, gotovo ne. — Za ranjence in za družine rezervistovske se nabirajo milodari tudi pri nas. Nekateri dobrotniki so se združili, da vojake v bolnišnici obiskujejo in jim, kakor in kolikor morejo, duševno in materialno pomagajo in tolažijo, so-sebno tudi s tem, da za-nje pisma pišejo. Tudi za madjarska pisma se je našel en gospod. — Veliko, nenavadno cerkveno slavnost bomo imeli 6. dne prihodnjega meseca v tukajšnji prvostolni cerkvi. Naš prevzvišeni knez-nadškof bodo posvečevali novega škofa Po-